

Μήπως είμαστε κατά βάθος ρατσιστές;

Το ερώτημα αυτό δεν τίθεται για τη Δεξιά. Διακηρυκτικά, όλο το φάσμα της Αριστεράς στον λεγόμενο δυτικό κόσμο δηλώνει ρητά τον αντιρατσισμό του και, πράγματι, έχει δώσει ιστορικά από μικρές καθημερινές μάχες, μέχρι και πολέμους για την υπεράσπισή του σε διάφορες εκφάνσεις του.

Υπάρχουν όμως κάποια γεγονότα τα οποία δημιουργούν ερωτήματα. Το 2008 δολοφονήθηκε ο 16χρονος Αλέξανδρος Γρηγορόπουλος. Κάποια χρόνια αργότερα δολοφονήθηκαν ο 18χρονος Νίκος Σαμπάνης (2021), ο 16χρονος Κώστας Φραγκούλης (2022) και ο 17χρονος Χρήστος Μιχαλόπουλος (2023). Και οι 4 δολοφονίες έγιναν από αστυνομικούς και τα θύματα ήταν ανήλικοι, με την εξαίρεση του Νίκου Σαμπάνη που μόλις είχε ενηλικιωθεί. Λίγα χρόνια μετά τη δολοφονία του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου είχαμε δυο δολοφονίες από τη Χρυσή Αυγή, σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα η μια από την άλλη. Ο πακιστανός Σαχζάτ Λουκμάν δολοφονήθηκε από τα τάγματα εφόδου της Χρυσής Αυγής στις 17 Γενάρη του 2013. Λίγους μήνες αργότερα, στις 18 Σεπτεμβρίου του 2013, δολοφονήθηκε ο Παύλος Φύσσας, επίσης από τάγματα εφόδου της Χρυσής Αυγής.

Μέσα σε λίγες ώρες μετά τη δολοφονία του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου από τον Κορκονέα, ακολούθησε εξέγερση της νεολαίας σε όλη την Ελλάδα με παγκόσμια απήχηση, η οποία με τη σειρά της πυροδότησε ευρύτερες πολιτικές εξελίξεις. Μετά τη δολοφονία των Σαμπάνη, Φραγκούλη και Μιχαλόπουλου ακολούθησαν ανακοινώσεις αριστερών/αναρχικών συλλογικοτήτων και κάποιες πορείες αλληλεγγύης στη μνήμη των δολοφονημένων νεαρών, χωρίς όμως μαζική συμμετοχή. Στη περίπτωση του Λουκμάν οι διαδηλώσεις ήταν, επίσης, περιορισμένης κλίμακας. Αντίθετα, όταν δολοφονήθηκε ο Παύλος Φύσσας ήταν τέτοιο το μέγεθος της αντίδρασης, που η δεξιά κυβέρνηση Σαμαρά, λίγες μέρες μετά τη δολοφονία, αναγκάστηκε να προφυλακίσει το σύνολο της ηγεσίας της Χρυσής Αυγής. Αυτές οι δυο δολοφονίες έγιναν την ίδια ακριβώς χρονική και πολιτική συγκυρία, αλλά μόνο όταν ο νεκρός ήταν Έλληνας η κοινωνική αντίδραση ήταν σφοδρή.

Γιατί στην περίπτωση της δολοφονίας του Γρηγορόπουλου και του Φύσσα υπήρξαν τόσο έντονα κινηματικά αντανάκλαστικά (ορθώς, προφανώς), ενώ στην περίπτωση των Σαμπάνη, Φραγκούλη, Μιχαλόπουλου και Λουκμάν τα αντανάκλαστικά του κινημάτος ήταν πολύ χλιαρά; Παρότι αρκετές συλλογικότητες καταδίκασαν και κάλεσαν σε συλλαλητήρια, γιατί ο κόσμος της Αριστεράς δεν φάνηκε να ανταποκρίνεται; Ο κόσμος της βγαίνει στους δρόμους αυθόρμητα όταν υπάρχουν έντονα αισθήματα οργής και αδικίας, τα οποία φαίνεται ότι υπήρξαν στην περίπτωση του Γρηγορόπουλου και του Φύσσα, όχι όμως των τριών νέων Ρομά και του Λουκμάν. Ο ισχυρισμός ότι η δολοφονία Γρηγορόπουλου συντελέστηκε σε διαφορετικό χρόνο (αρχή οικονομικής κρίσης) από τις δολοφονίες

των Ρομά δεν είναι επαρκής για να δικαιολογήσει αυτή την τόσο διαφορετικής κλίμακας αντίδραση, καθώς στη σημερινή περίοδο, της ματαίωσης και της υποχώρησης της αριστεράς, με το έγκλημα των Τεμπών κατέβηκαν στους δρόμους χιλιάδες κόσμου πανελλαδικά. Μια εξήγηση για αυτό είναι ότι οι δολοφονίες του Γρηγορόπουλου και του Φύσσα αφορούσαν Έλληνα, ενώ οι δολοφονίες των Σαμπάνη, Φραγκούλη, Μιχαλόπουλου (ναι μεν) Ελλήνων (αλλά...) Ρομά και του Λουκμάν Πακιστανού.

Ασφαλώς, κανένας αριστερός άνθρωπος δεν είναι εύκολο να αποδεχθεί ότι τα συναισθήματά του είναι πιο έντονα για τους «καθαρόαιμους» Έλληνες. Όμως, καμία δολοφονία μετανάστη ή όχι και τόσο «καθαρόαιμου» Έλληνα, από τις δολοφονίες Αλβανών μεταναστών τη δεκαετία του '90, μέχρι το πολύνεκρο ναυάγιο της Πύλου, δεν έχει δημιουργήσει μαζικές αντιδράσεις και γεγονότα, όπως έχουν δημιουργήσει στην πολύ πρόσφατη ιστορία οι δολοφονίες Γρηγορόπουλου και Φύσσα, αμφοτέρων Ελλήνων. Μοναδική εξαίρεση η περίοδος του 2015, με τους πρόσφυγες από τη Συρία, ειδικά μετά τη φωτογραφία από τον πνιγμό του 3χρονου Σύρου Αϊλαν. Η περίοδος αυτή, όμως, αφενός δεν κράτησε για πολύ, καθώς λίγο αργότερα τα στρατόπεδα συγκέντρωσης δεν φάνηκε να συγκίνησαν ιδιαίτερα, και, αφετέρου, είχε κυρίως ανθρωπιστικά χαρακτηριστικά και όχι πολιτικά προτάγματα.

Ο ρατσισμός είναι βαθιά εμπεδωμένος σε όλο το πολιτικό φάσμα των δυτικών κοινωνιών, όχι μόνο στη Δεξιά που τον καλλιεργεί συνειδητά, αλλά και στην Αριστερά. Ακόμα και εάν κατανοούμε τον ρατσισμό και δηλώνουμε αντιρατσιστές/αντιρατσίστριες, ίσως κατά βάθος να μην είμαστε όσο θέλουμε να πιστεύουμε. Το θέμα δεν είναι να κάνουμε κάποια βαθιά ψυχανάλυση για αυτό, αλλά να το κατανοήσουμε και να το αντιμετωπίσουμε πολιτικά.

Ο ρατσισμός, υπό τη στενή έννοια του όρου, ξεκινάει από την πεποίθηση ότι κάποιοι άνθρωποι (οποιοιδήποτε) είναι ανώτεροι από κάποιους άλλους. Στον δυτικό κόσμο είναι βαθιά εμπεδωμένη η διαχωριστική γραμμή μεταξύ «πολιτισμένης Δύσης - απολίτιστης Ανατολής» (Ανατολή, όχι με όρους αυστηρώς γεωγραφικούς, αλλά ως αντιπαραθετική στον δυτικό κόσμο), «κοσμική Δύση - φονταμενταλιστική Ανατολή», «δημοκρατική Δύση - απολυταρχική Ανατολή», καθώς το κυρίαρχο αφήγημα είναι ότι η Δύση πέρασε Διαφωτισμό, ενώ η Ανατολή όχι. Βέβαια, η Δύση τον Διαφωτισμό τον πέρασε μετά από Σταυροφορίες, Μεσαίωνα και Ιερά Εξέταση, αποικιοκρατία σε όλο τον υπόλοιπο πλανήτη με καταλήστευση των πόρων τους, γενοκτονίες και εθνοκαθάρσεις σε βάρος των αλλόθρησκων, μουσουλμανικών και «απολίτιστων» λαών.

Η διαχωριστική γραμμή διαπερνάει οριζόντια ολόκληρο τον δυτικό κόσμο, συμπεριλαμβανομένης, ως έναν βαθμό, και της Αριστεράς. Ο αντιρατσισμός της Αριστεράς έχει κυρίως ανθρωπιστικά χαρακτηριστικά, τα οποία προφανώς δεν πρέπει να υποτιμώνται αλλά δεν αρκούν. Πράγματι, η Αριστερά συγκινήθηκε και διαδήλωσε μαζικά το 2003 κατά της εισβολής των ΗΠΑ στο Ιράκ και, σήμερα, κατά της σφαγής στην Γάζα. Ουδέποτε, όμως, ασχολήθηκε όσο θα της αντιστοιχούσε με τη σύγχρονη ιστορία αυτών των λαών, όπως για παράδειγμα τις ανταποικιακές εξεγέρσεις των Ιρακινών και των Παλαιστινίων κατά της Βρετανικής Αυτοκρατορίας στον μεσοπόλεμο ή τη σημερινή αντίστασή τους κατά της Αμερικανικής Αυτοκρατορίας και του σιωνιστικού καθεστώτος του Ισραήλ.

Έχει ως σύμβολό της την Οκτωβριανή Επανάσταση (και ορθώς), υποτιμώντας ταυτόχρονα μια άλλη επιδραστική επανάσταση του 20^{ου} αιώνα, την ισλαμική επανάσταση στο Ιράν. Στους κόλπους της Αριστεράς κυριαρχεί η ίδια ρατσιστική αντίληψη ότι οι μουσουλμάνοι καταπιέζουν τις γυναίκες, ενώ στη Δύση όχι, ότι οι δυτικοί λαοί είναι δημοκρατικοί, ενώ τα καθεστώτα της Ανατολής είναι απολυταρχικά.

Είναι καιρός να αντιληφθούμε πως αρκετοί λαοί του παγκοσμίου νότου είναι διπλά καταπιεζόμενοι, από τους αποικιοκράτες και τους πατρόνους στη χώρα τους, και όχι τρομοκράτες ή εξτρεμιστές, ενώ όταν αντιστέκονται αντιμετωπίζουν εξοντωτικές τιμωρητικές κυρώσεις, έως και ισοπεδωτικούς πολέμους. Είναι καιρός να μελετήσουμε και να συζητήσουμε τι κάνουν οι λαοί του παγκοσμίου νότου που αντιστέκονται, χωρίς να τους υποτιμάμε. Ας δούμε για παράδειγμα, πώς οι λαοί της υποσαχάριας Αφρικής (Νίγηρας, Μπουργκίνα Φάσο, Μάλι) διώχνουν τους Γάλλους αποικιοκράτες, πώς ο λαός της Κένυας αντιστάθηκε, προς το παρόν επιτυχώς, στο πρόγραμμα λιτότητας κυβέρνησης και Δ.Ν.Τ. πριν λίγες μέρες ή πως οι Ανσαρ - Αλλάχ (Χούθι) της Υεμένης υπερασπίζονται τον λαό της Παλαιστίνης στην Ερυθρά Θάλασσα. Θα μπορούσε κάποια/κάποιος να ισχυριστεί ότι αυτές οι αντιστάσεις δεν έχουν καμία σχέση με την πολιτική κατάσταση στη Δύση. Η απάντηση είναι ότι η ενοποιητική γραμμή των λαών όλου του κόσμου είναι η αντίσταση στην καταπίεση, είτε αυτή είναι αντιαποικιακή, είτε αντιμπεριαλιστική, αντινεοφιλελεύθερη, αντιφασιστική, αντιπολεμική ή αντικαπιταλιστική. Συνεπώς, η Αριστερά στη Δύση οφείλει να αντιληφθεί ότι αποτελεί τμήμα της αντίστασης σε όλο τον κόσμο και όχι το σύνολό της.